

FAST AND ABLE

Tijdens een opruimactie, omdat de zolder dichtgroeit, sta ik ineens met mijn diploma in handen van de Enkhuizer Zeevaartschool. De geur van het papier brengt herinneringen boven. In mijn oren klinkt de opdracht die toenmalig directeur Henk Wever bij de uitreiking uitsprak: Be fast and able. Dat was de roep waarmee ooit grote houten zeilschepen werden gedoopt bij de werven in New England. Dat fast sprak me niet zo aan, het able des te meer. Want wat had ik nou eigenlijk in handen? Een stuk papier. Dit diploma zou pas echt iets gaan betekenen door de bekwaamheid die ik in de praktijk zou opdoen. Hoeveel jaren moet je varen om ervaring te krijgen met ongeveer alles wat er in de praktijk echt toe doet? Extreme situaties bijvoorbeeld zijn zeldzaam. En als er een dreigt, ga je hem uit de weg. Daar krijg je dus niet of nauwelijks ervaring mee. Reden waarom simulators zo belangrijk zijn in het nautisch onderwijs.

De vraag 'ben ik ervaren en bekwaam genoeg' houdt zeilers altijd bezig. Vooral als de verantwoordelijkheid voor anderen zwaar op ons leunt. Wie twijfelt en maar afziet van wat te gewaagd lijkt, doet geen ervaring op. Stap je luchthartig over gebrek aan ervaring heen, dan gaat het meestal goed, maar als het fout gaat, valt er veel te verwijten.

Voor alle situaties is er een eerste keer die je zonder enige ervaring goed moet zien door te komen. De eerste keer het grote water op. De eerste keer zeilen in de nacht. De eerste keer een schaars betonde geul opkruisen bij slecht zicht of een drukke scheepvaartroute oversteken. Voor het eerst een traject uitstippen naar een verre kust die je niet kent, onder omstandigheden die je bij vertrek nog niet kunt overzien. En als er na die eerste keer een tweede en een derde keer is, zijn ze toch weer anders. Leren houdt nooit op. Maar wie de uitdaging niet aangaat, maakt niet eens een begin met dat leren.

Een doeltreffend middel om een tekort aan ervaring te compenseren is het collectieve domein van kennis en ervaring dat zeilers hebben opgebouwd en nog steeds blijven aanvullen. Toen ik tijdens een Atlantisch rondje voor het eerst een serieuze storm op me zag afkomen, was dat niet fijn. Maar ik wist wel wat

ik moest doen: het was door ervaren zeilers opgeschreven en ik had het gelezen en herlezen. Zonder eigen ervaring met dit onontkoombare geweld kon ik met geleende kennis bekwaam handelen. Na drie dagen kaal liggen met de kont in de wind had ik een beetje eigen ervaring met storm, een heel klein beetje maar.

Havenpraat, steigerdiscussies, verenigingsavonden, blogs en reisverslagen, boeken, het online Zeilersforum en niet te vergeten ons eigen blad *Zeilen* zijn een onuitputtelijke bron van collectieve ervaring. In die bron duiken is geen straf. Je kunt het doelgericht doen om antwoorden te krijgen op een knellende vraag over weerkaarten, getijden, technische problemen en wat niet al. Maar ook zomaar voor je plezier lezen, luisteren en kijken kan vroeg of laat van pas komen. Je slaat het allemaal op en dat zorgt ervoor dat je op een veilige manier eigen ervaring kunt opbouwen. Vaak levert dat glorieuze momenten op, als je wordt beloond met zekerheid en met vertrouwen in eigen kunnen. Soms gaat dat

Leren houdt nooit op. Maar wie de uitdaging niet aangaat, maakt niet eens een begin met dat leren

zelfs om kleine dingen. Het bovenste lager van mijn rolgenuea liep vast. "Voor dit type zijn geen onderdelen verkrijgbaar en het is niet te repareren," zei de vakhandel. Maar ik herinnerde me het verhaal van een Canadees met hetzelfde probleem en vond dat op het internet terug, compleet met de aanwijzingen voor een doeltreffende reparatie. Kosten: een halve dag werk in plaats van 800 euro voor een nieuwe swivel. De display van mijn Navtex ging op zwart. Ik had hem bijna weggegooid, maar de collectieve kennisbron kwam me te hulp met de beschrijving van het monteren van een nieuw velletje elektroluminescente folie dat ik voor nog geen vier euro bestelde bij een elektronicahandel. Het nieuwe vaarseizoen is al begonnen. Be fast, als u dat graag wilt, maar wees in ieder geval able door te lezen en uw eigen ervaring aan de collectieve kennisbron toe te voegen. ●

ROB BIJNSDORP is journalist, communicatieadviseur en zwerver op en langs het water. De nieuwste ontwikkelingen in jachtontwerpen en navigatie-elektronica gaan aan hem voorbij. Maar des te meer gaat zijn aandacht uit naar de kwaliteit van het leven aan boord en naar de bijzonderheden van het water waarop we varen.